

B S
N C

Branchvereniging
Sport en
Cultuurtechniek

Gewasbeschermingsmiddelen op sportvelden en golfbanen

Onkruid vergaat niet... zomaar

BSNC-Onderzoek Bestrijdingsmiddelen op sportvelden en golfbanen

Janny Peltjes
Directeur HLB

HLB
research and consultancy in horticulture

B S
N C

27 januari 2011 • Gewasbeschermingsmiddelen op sportvelden en golfbanen

2

***Beheer van sportvelden en
golfbanen zonder chemie?***

Donderdag 27 Januari 2011

Janny Peltjes

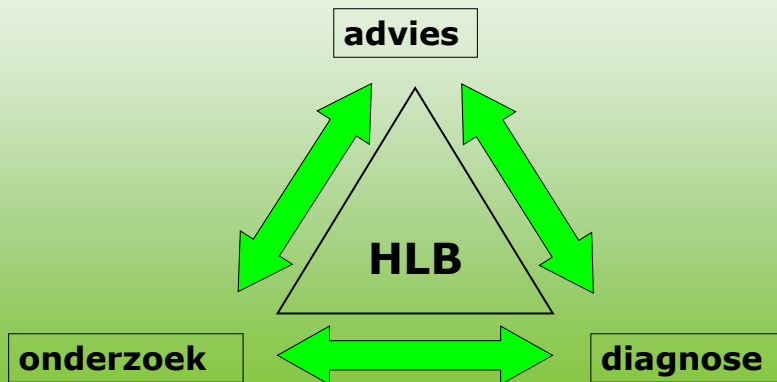

**HLB BV
Hilbrandslaboratorium**

**Plant- en Bodem Gezondheid
Schakel tussen onderzoek en praktijk**

Missie

**HLB is de schakel tussen (wetenschappelijk)
onderzoek en praktijk.**

Waarom HLB

- Specialist op het gebied van onderzoek in gewasbescherming in de open teelten
- Praktijkervaring middels diagnose en advies

Praktijkonderzoek

Wat hebben we gedaan..

1. Een enquête over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en alternatieve methoden. (135 beheerders en greenkeepers)
2. Interviews met sportveldbeheerders en greenkeepers (Totaal 21 interviews)

Praktijkonderzoek

Respons enquête (in % vd opp)

21% natuurgrasvelden
36% kunstgrasvelden
3% golfbanen

Plaatje verdeling over NL

Beheer van sportvelden en golfbanen met chemie.....

Beheer met chemie

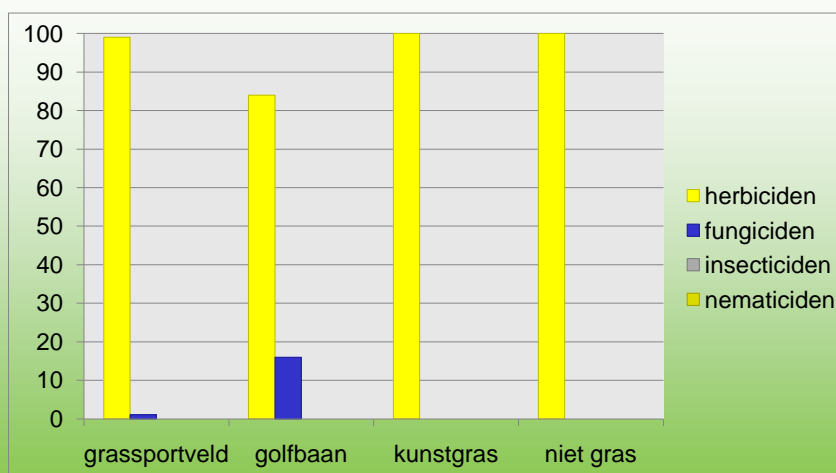
- Grassportvelden $\pm 1,8$ l/ha/jaar (vgl veehouderij 0,8 – 1,1 l/ha/jaar)
- Golfbanen <1 l/ha/jaar
- Kunstgrasvelden en overige velden onbekend

Beheer met chemie

Gebruik 2007-2009

- Herbiciden > 95% (resp. 99% en 85%)
- Fungiciden < 5% (vooral golfbanen 15%)
- In deze periode geen insecticiden en nematiciden toegelaten. Vanaf mei 2010 insecticide tegen engerlingen en emelten op sport- en golf terreinen

Beheer met chemie

Beheer met chemie

- Grassportvelden \pm 1,8 l/ha/jaar (vgl veehouderij 0,8 – 1,1 l/ha/jaar)
- Golfbanen <1 l/ha/jaar
- Kunstgrasvelden en overige velden onbekend

Beheer met chemie

- Actieve stof vs milieubelasting (mbp)
- Effect op bodemleven, grondwater en waterleven
- Afhankelijk van dosering en organische stofgehalte
- Kritische grens
 - waterleven 10 mbp per behandeling
 - grondwater 100 mbp per behandeling
- Meer info websites: www.ctgb.nl en www.clm.nl

Beheer met chemie

- Herbiciden blijven binnen de norm bij een organische stofgehalte van 3% en hoger
- Fungiciden overschrijden de norm behalve bij 1 middel
- Insecticiden blijven binnen de norm
- Geen info over middelen op kunstgrasvelden (zoals waterstofperoxide en zout)

***Beheer van sportvelden en
golfbanen zonder
chemie.....***

Beheer zonder chemie

- Geen wetenschappelijk onderzoek naar alternatieve methoden bekend
- Praktijk is echter vindingrijk
- Beheer zonder chemie kan !

Maar heeft consequenties

En zoals de praktijk leert:

“Iedere beheerder moet zelf het wiel opnieuw uitvinden”

Beheer zonder chemie

Grassportvelden

- Een flinke aanpassing in het machinepark
- Hogere kosten, vooral in de beginfase (extra afvoer van maaisel)
- Tijdens herstelperiode niet bespeelbaar
- Onkruiddruk blijft gelijk → geen verdere verlaging van kosten
- Speelintensiteit belangrijk (250 uur per jaar)
- Goed onderhoudsregime voorkomt ziekten en plagen

Beheer zonder chemie

HLB
research and consultancy in agriculture

Beheer zonder chemie

HLB
research and consultancy in agriculture

Golfbanen

- Extra uitdaging vanwege schimmelinfecties en continu bespeelbaarheid
- Alternatieven vanuit de grassportvelden niet geschikt
- Omgeving en ligging bepalend
- Goed onderhoudsregime voorkomt ziekten en plagen

Beheer zonder chemie

Algemeen

- Weinig kennis over aaltjesschade. Bemonsteren op verdachte percelen
- Kennisuitwisseling intensiveren

Beheer zonder chemie

Kunstgras en niet grassportvelden

- Chemievrij beheer goed mogelijk

Aanbevelingen chemievrij beheer

Veranderingen in beheer moeten breed gedragen worden !

- Gemeenteraad
- Beheerders\greenkeepers
- Gebruikers\clubs\scholen

Aanbevelingen chemievrij beheer

Gemeenteraad

- Initiatiefnemer !
- Faciliteren in tijd en geld
- Investeer niet alleen in machines maar ook in kennis
- Informeer alle belanghebbenden informeren, zorg voor draagvlak
- Bewaak het proces (Plan, Do, Check, Act)
- Begin klein en laat het resultaat ook onafhankelijk beoordelen

Aanbevelingen chemievrij beheer

Beheerders\greenkeepers

- Inventariseer en investeer in kennis
- Communiceer zorgvuldig met iedereen die werkzaam is in het beheer
- Zorg voor uitwisseling van kennis tussen de toepassers
- Maak een kostenvergelijking en beoordeel het resultaat
- Evalueer het beheer ook met de gebruikers.

Aanbevelingen chemievrij beheer

Gebruikers

- Denk mee in het proces en inventariseer knelpunten door het gewijzigde beleid
- Houdt de leden van het proces op de hoogte.
- Geef de leden de mogelijkheid om hun opmerkingen over het beheer van de velden te melden
- Neem de opmerkingen van de leden mee in de evaluatie over het beheer

Aanbevelingen algemeen

- Investeer in kennis en maak hiervoor tijd vrij !
- Investeer in teeltstrategisch management:
 - Gewasbeschermingsplan
 - Optimaal bemestingsplan (analyses)
 - Resistentiemanagement (middelen, graskeuze)
 - Aaltjesmanagement (analyses)
- Nieuwe middelen, toepassingen, onafhankelijk onderzoek
- Plaatsspecifieke toepassing met GPS

***Beheer van sportvelden en
golfbanen zonder
chemie.....***

YES WE CAN !